Minister Spraw
Wewnętrznych i Administracji

BMP.0724.2.11.2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo[1] dotyczące oświadczenia, złożonego 22 listopada 2024 r., przez Senatora RP Pana Tadeusza Jarmuziewicza *w sprawie połączenia gmin Brzeg i Skarbimierz*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Obecnie wszystkie zmiany w podziale terytorialnym państwa stopnia gminnego, w tym dotyczące łączenia gmin, następują w drodze rozporządzenia Rady Ministrów na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*[2], z uwzględnieniem zasad i procedury określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. *w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach*[3].

Zgodnie z ww. przepisami prawa wnioskodawcą w sprawie zmian w podziale terytorialnym państwa na szczeblu gminnym może być zainteresowana rada gminy. Na podstawie art. 4b ust. 1 *ustawy* stosowny wniosek powinien być poprzedzony przeprowadzeniem przez daną radę konsultacji z mieszkańcami i opatrzony uzasadnieniem oraz niezbędnymi dokumentami, mapami i informacjami potwierdzającymi zasadność wniosku. Powyższy przepis prawa wymaga również opinii rad gmin objętych wnioskiem, poprzedzonych przeprowadzeniem przez te rady konsultacji z mieszkańcami, zaś w przypadku zmiany granic gminy naruszającej granice powiatów lub województw – opinii odpowiednich rad powiatów lub sejmików województw.

Natomiast formalny wniosek do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji powinien być zgłoszony za pośrednictwem właściwego miejscowo wojewody w terminie do 31 marca (art. 4b ust. 3 *ustawy*). Z kolei przepis § 1 ust. 2 *rozporządzenia Rady Ministrów* stanowi, że wojewoda przekazuje powyższy wniosek nie później niż w ciągu 30 dni od dnia jego otrzymania wraz ze swoją opinią w sprawie.

Wnioski spełniające wymogi wynikające z powyższych przepisów prawa są poddawane analizie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, z uwzględnieniem wszystkich uwarunkowań proponowanych zmian i ze stosowną rekomendacją są przedkładane do rozpatrzenia przez Radę Ministrów. Zgodnie

[1] z 26 listopada 2024 r., sygn. BPS/043-23-539/24
[2] Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm., dalej „*ustawa*"
[3] Dz. U. z 2014 r. poz. 310, dalej „*rozporządzenie Rady Ministrów*"

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

z § 1 ust. 3 *rozporządzenia Rady Ministrów*, przedmiotowe wnioski są rozpatrywane przez Radę Ministrów nie później niż do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, w którym ma nastąpić zmiana. Zmiany w podziale terytorialnym państwa następują z dniem 1 stycznia.

Jednocześnie należy dodać, że zgodnie z przepisem art. 4d *ustawy*, Rada Ministrów nie przeprowadza zmian dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia i znoszenia gmin oraz ustalania ich granic, jeżeli:

1) dochody podatkowe na mieszkańca gminy w zmienionych granicach lub gminy utworzonej byłyby niższe od najniższych dochodów podatkowych na mieszkańca ustalonych dla poszczególnych gmin zgodnie z ustawą z dnia 1 października 2024 r. *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[4],
2) gmina w zmienionych granicach lub gmina utworzona byłaby mniejsza od najmniejszej pod względem liczby mieszkańców gminy w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ogłoszenie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 *ustawy*.

Ponadto, stosownie do przepisu art. 4 ust. 3 *ustawy*, ustalenie i zmiana granic gmin są dokonywane w sposób zapewniający gminie terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych.

Jednocześnie, przepis art. 4c *ustawy* w zakresie utworzenia, połączenia, podziału i zniesienia gminy oraz ustalenia granic gminy dopuszcza możliwość przeprowadzenia referendum lokalnego z inicjatywy mieszkańców. Przy czym ustawodawca w ust. 3 powyższego artykułu zastrzegł, że referendum nie przeprowadza się, jeżeli z analizy poprzedzającej referendum – dokonanej przez wojewodę – wynika, iż proponowana zmiana nie spełnia również warunków ujętych w ww. punktach 1) i 2).

Przedmiotowe referendum może stanowić podstawę sformułowania przez radę gminy stosownego wniosku o dokonanie zmian w podziale terytorialnym.

Z poważaniem

z up. Tomasz Szymański
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymuje:
Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

[4] Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska